

ESCRIT AHIR

LO RAT-PENAT

**Lo Rat Penat
i la unitat de la llengua**

FERRAN PASTOR
Era emocionant veure una part d'aquella joventut de Lo Rat Penat dels anys 50 a la sala d'actes de la Societat El Micalet de València. No era per a menys, perquè els Codonyer, Bargues, Cueves, Tàrrega i d'altres protagonistes del llibre tingueren el valor de córrer amb la torxa de la nacionalitat la feixuga etapa dels 50 i primers 60. L'animat col·loqui que seguí em va permetre copsar la importància documental del volum que es presentava. "No tot era Levante Feliz. El valencianisme als 50 i 60", i em va suggerir que endinsar-se en la història de Lo Rat Penat fóra una bona recepta per conciliar a una part del regionalisme desinformat amb el que tradicionalment han defensat els valencianistes conservadors i liberals de la centenària Societat d'Amadors de les Glòries Valencianes.

La "Història de lo Rat Penat", d'Antoni Igual (València, 1959), a més d'una bona crònica de l'entitat, és una base de dades completa on freqüentment ens trobem escriptors i intel·lectuals (Alcover, Bofill...) de tot l'àmbit lingüístic. Les conferències no eren menys militants en aquest aspecte: en 1955 se'n pronuncià una sobre "Unitat cultural de València, Catalunya i Mallorca".

La mateixa sensibilitat trobem a les "Publicacions dels cursos de

Llengua i Literatura", on hi ha representats il·lustres com Francesc de Borja Moll, Miquel Coll i Alemany o Miquel Dolç. Les revistes i butlletins editades des de Lo Rat Penat han fet de la unitat de la llengua catalana i de la seua normalització una qüestió de principis. El butlletí "Escola", de la Secció de Pedagogia, als anys 60 és emblemàtic d'aquesta posició.

Entre la gent que dirigia els seus destins i publicacions hi era una bona colla de la crema dels nostres intel·lectuals: Carles Salvador, Fuster, Sanchis Guarner, Bausset, Enric Valor, Ferrer Pastor, Nicolau Primitiu, Alfons Cucó, Joan Francesc Mira, Emili Beüt, Carme Miquel, el Pare Sorribes... i molts altres. La trajectòria històrica de l'entitat n'està plena de fites relacionades amb la defensa de la unitat de la llengua. Fins i tot, Mommeneu Gómez, president de l'entitat en 1939 i 1940 i franquista convençut, afirmava en el discurs de mantenidor dels Jocs Florals de 1932: "I que el flairós encems de l'homenatge arribé, també, a les llunyanes terres de Catalunya, Mallorca i el Rosselló, impregnat pel fraternal afecte que sentim vers nostres germans de llengua i raça". ¿No en podrien pendre nota els polítics que estan decidint el futur de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua?

DES DE LA BIBLIOTECA

Novetats a la Fira del Llibre

Gemma Lluch

Cada edició de la Fira del Llibre a València provoca un allau de novetats. La tria que he fet té característiques diferents però també de comunes: distrauen, estan ben escrits i us garantitzen, al públic de totes les edats, una bona estona. Vaja, això esperem!

Les primeres recomanacions tenen com a lectors preferits, però no els únics, els més petits. Edebé, en la col·lecció Tren Blau, proposa dues històries diferents ben divertides: *Vull escriure un conte*, de Mercè Arànega, presenta una nena amb ganes d'escriure una història, però cada vegada que pensa un tema descobreix un llibre que ja l'ha contada; al remat, amb l'ajuda dels amics troba un tema: escriure una història sobre un animal en perill. Tant de bo els protagonistes de Pokemon foren bons lectors com els d'aquesta història!

L'altre títol és d'Elisa Ramón i José M. Lavarello, *El carrer de les bruixes*, i més que de bruixes parla de l'enveja que produeix la tranquil·litat o la felicitat d'alguns. És recomanable la lectura d'aquest tipus de llibres, que ensenyen els nens a defensar-se de sentiments semblants; com diria Bettelheim, més val que primer el patesquen en els llibres.

Continuem amb les primeres edats amb dos títols més, ara de Tàndem: *Eds embarussaments*, de Llorenç de Llorenç Giménez i Carmela Mayor, repeteixen la fórmula del llibre anterior sobre les endevinalles. I per acabar aquest apartat, no oblideu que el currículum d'Infantil i Primària diu que cal treballar la poesia i el teatre a l'escola; per tant, *Versos al sol*, d'Empar de Lanuza, és una bona proposta per llegir, memoritzar i recitar poemes.

Per als que tenen uns anys més, *Secrets de la selva fosca*, de Teresa Duran i Gabriela Rubio, és al·lucinant. Mireu: hi ha un nen viu i original que ens mostra la ciutat i hi ha uns pares. Val, em direu, com tots! Però no, no és com tots, perquè com la majoria dels textos de Teresa Duran és millor, és original, és fantàstic i, a més a més, hi ha un tractament del llenguatge ingeniosos i literari. Us faig un petit tast: el protagonista és Miquel, entre-

meliat i ingeniosos, ensenya la ciutat al lector com si fos una selva a partir de metàfores i comparacions creant un joc genial entre el llenguatge del text i el de les il·lustracions. Llibres com aquests poden ser llegits a qualsevol edat.

I per a més majors encara dos títols. Un premi, el d'Edebé, guanyat per un valencià, Pasqual Alapont, amb la novel·la *L'ovella negra*, publicada a la col·lecció Periscopi. La història és força interessant perquè barreja dos plans alhora: el personal i el professional. El protagonista té 17 anys i li diuen Hermògenes, prové d'una família benestant de València, tota ella de metges, i en acabar-les Pau decideix dedicar-se a l'arqueologia. Quan ho diu a casa rep tot tipus de crítiques i l'amenaça de no rebre més diners, i ací es barregen els dos plans: en el terreny personal coneix Anna, mare d'un nen petit de qui farà de cangur. I per una altra, l'inici del treball en una excavació al mig de València, just on un constructor vol edificar. Drama i humor es barregen en aquesta història que té un ritme narratiu molt àgil. És una proposta molt interessant, amb uns personatges ben dibuixats, divertits, i un protagonista molt poc habitual.

I per acabar, una per a més grans: *Escalaes d'una fuga*, de Mariano Casas. Bromera presenta la col·lecció Esguard, on es publicarà novel·la històrica per a adolescents. En aquest cas, la història és narrada en primera persona per una dona que recorda uns anys que canviaren absolutament la seua vida. L'inici dels seus 17 anys coincideix amb l'esclat de la guerra, però a València encara no n'afectaven massa les conseqüències. Un diumenge al mati Paquita i la seua amiga Mercedes van a València en el trenet per veure l'ambient i distraure's; allí coneixen uns brigadistes que xarren massa i una informació que mai no havia d'haver-se compartit és l'inici d'una aventura que la durà a fugir, a viatjar per diferents ciutats, a aprendre, a convertir-se en una dona de món, i finalment a... És interessant, veritat? No us conte el final perquè paga la pena de llegir-la i de recomanar-la. L'autor ja em va sorprendre amb el llibre anterior, *Pirates a la marjal*, per la capacitat fantàstica que té per descriure els ambients històrics i geogràfics i per la manera tan natural que té d'introduir-hi els personatges. No és molt habitual i cal seguir la pista d'aquest autor: una realitat amb un bon futur.

Gemma.Lluch@uv.es

ESCRIT AVUI

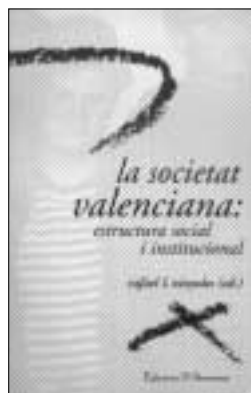
Història del moviment obrer als Països Catalans
Col·lecció de setze fascicles col·leccionables.
El Temps, València, 2001.

Cal saludar efusivament la iniciativa del setmanari *El Temps* d'acompanyar cada revista setmanal amb un fascicle que des de l'1 de maig analitza la Història del moviment obrer als Països Catalans.

El professor Pelai Pagès i Blanch és el director d'una important obra col·lectiva, fruit de tres grups de treball, amb més d'una vintena de professors i professores del Principat, el País Valencià i les Illes Balears. Al País Valencià la coordinació ha estat a càrrec d'Albert Girona, amb aportacions de Josep Miquel Santandreu i de Javier Navarro.

La divulgació que representa la publicació dels fascicles en aquest moment té un doble valor. Després del "fi de la història" i del "pensament únic", el retrobament amb el procés de formació de la classe obrera i la seua aportació social en els dos-cents anys d'història representa un element indispensable per a tractar de comprendre el món que vivim. Allò que semblava el passat resulta que és el futur (Barros). Però tot això des d'una nova perspectiva, una forma nova de fer història que supera, integrant-les, aportacions decisives, com les de Vives o Martí, la crítica de Thompson davant el nou idealisme marxista i la reflexió metodològica de Tuñón de Lara. És aquesta una tasca en la qual està capficada la història com disciplina i el conjunt de les ciències socials des dels anys 90, més enllà de les crítiques del 1982 (Junco i Ledesma), i que dibuixa un mètode, una historiografia i una teoria noves.

J. L. González Meseguer

La societat valenciana: estructura social i institucional.
Ed. Bromera, Alzira, 2000, 470 pàgs.

La societat valenciana és un marc de relacions humanes en transformació contínua. Els successos de l'última dècada, tant els esde-

veniments històrics com els incidents domèstics, han comportat canvis considerables en tots els àmbits d'aquest entramat social que han alterat i de vegades somogut l'estructura bàsica del país, si no és que han produït modificacions de les mentalitats. Aquest llibre, coordinat pel professor Rafael L. Ninyoles, és un conjunt d'articles i de reflexions elaborades per un equip destacat d'analistes, un repàs a la societat valenciana actual des de diversos paràmetres i perspectives de coneixement: estructura demogràfica, educació, sanitat, joventut, economia, immigració, agents socials, institucions polítiques, consum, llengua, qüestió nacional...

Potser els lectors d'aquesta revista tiraran de menys una atenció més intensa a l'escola del país. És inexplicable, d'altra banda, la nul·la atenció que l'estudi dedica als fenòmens comunicatius valencians en els darrers anys. Només Ràdio Televisió Valenciana mereixeria un estudi monogràfic per part de la sociologia autòctona.